

Denisa BARBU

Elemente *de* drept internațional public

COLECȚIA
JURIDICĂ

LUMEN
în elita editurilor românești

Denisa BARBU

**ELEMENTE DE DREPT
INTERNATIONAL
,
PUBLIC**

LUMEN, 2022

ELEMENTE DE DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC
Denisa BARBU

Copyright Editura Lumen, 2022
Iași, Țepeș Vodă, nr.2

Editura Lumen este acreditată CNC SIS

edituralumen@gmail.com
prlumen@gmail.com
www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

Redactor: Roxana Demetra STRATULAT
Design copertă: Roxana Demetra STRATULAT

Reproducerea oricărei părți din prezentul volum prin fotocopiere, scanare, multiplicare neautorizată, indiferent de mediul de transmitere, este interzisă.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BARBU, DENISA

Elemente de drept internațional public / Denisa Barbu. -
Iași : Lumen, 2022
ISBN 978-973-166-610-5

Denisa BARBU

**ELEMENTE DE DREPT
INTERNATIONAL
,
PUBLIC**

LUMEN, 2022

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept international public. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept international public. Iasi, Romania: Lumen.

Cuprins

I. Obiectivele cursului	11
1.1. Sub raport didactic	11
1.2. Sub raport metodologic	12
1.3. Sub raport aplicativ	13
1.4. Bibliografie obligatorie	14
1.4.1. Cursuri, manuale, lucrări monografice	14
1.4.2. Dicționare juridice	15
1.4.3. Tratatate, convenții și documente de drept internațional.....	15
1.4.4. Legislație.....	16
1.4.5. Bibliografie facultativă	16
TEMA I	
Dreptul internațional public și societatea internațională	19
1. Aspecte generale, delimitări, definiții și istoric	19
1.1. Denumirea „Drept internațional”	19
1.2. Societatea internațională	19
1.3. Relațiile internaționale.....	20
1.4. Dreptul internațional public și politica externă a statelor	21
1.5. Dreptul internațional public și dreptul internațional privat.....	21
1.6. Dreptul transnațional	22
1.7. Fundamentul, trăsăturile caracteristice și definiția dreptului internațional public	22
1.8. Întrebări, exerciții.....	33
1.9. Rezoluții următoarele teste-grilă	34
1.10. Bibliografie.....	34
TEMA a II-a	
Izvoarele dreptului internațional	37
1. Noțiunea de izvoare ale dreptului internațional.....	37
1.1. Tratatul internațional ca izvor al dreptului internațional.....	39
1.2. Cutuma internațională.....	40
1.3. Principiile generale de drept.....	42
1.4. Mijloacele auxiliare de determinare a normelor de drept	

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept internațional public. Iasi, Romania: Lumen.

internațional.....	43
1.5. Echitatea.....	44
1.6. Alte izvoare ale dreptului internațional	45
1.7. Principiile fundamentale ale dreptului internațional	48
1.8. Normele imperative și ierarhia izvoarelor dreptului internațional.....	55
1.9. Întrebări, exerciții, aplicații	57
1.10. Rezoluții următoarele teste grilă	58
Bibliografie	61

TEMA a III-a

Subiectele dreptului internațional62

1. Noțiune și categorii.....	62
1.1. Statele-subiecte principale ale dreptului internațional.....	63
1.2. Organizațiile internaționale interguvernamentale.....	76
1.3. Mișcările de eliberare națională.....	82
1.4. Vaticanul.....	84
1.5. Statutul individului în dreptul internațional.....	84
1.6. Alte entități care acționează în societatea internațională	85
1.7. Întrebări, exerciții.....	87
1.8. Rezoluții următoarele teste-grilă	88
1.9. Bibliografie.....	90

TEMA a IV-a

Probleme privind populația în dreptul internațional.....91

1. Considerații introductive	91
1.1. Definiția cetățeniei.....	91
1.2. Dobândirea și pierderea cetățeniei	92
1.3. Protecția diplomatică.....	93
1.4. Regimul juridic al străinilor și al apatrizilor	93
1.5. Refugiații și persoanele strămutate.....	94
1.6. Dreptul de azil.....	95
1.7. Expulzarea și extrădarea	96
1.8. Întrebări, exerciții.....	96
1.9. Rezoluții următoarele teste-grilă	97
I.10. Bibliografie	98

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept internațional public. Iasi, Romania: Lumen.

TEMA a V-a

Teritoriul de stat.....99

1. Definiție și elementele componente 99
 - 1.1. Delimitarea teritoriului-frontierele de stat100
 - 1.2. Fluviile internaționale.....101
 - 1.3. Spațiul aerian.....109
 - 1.4. Modificările teritoriale și succesiunea statelor.....118
 - 1.7. Bibliografie.....128

TEMA a VI-a

Dreptul mării 129

1. Formarea principiilor și conceptelor dreptului mării 129
 - 1.1. Apele maritime interioare132
 - 1.2. Marea teritorială134
 - 1.3. Zona contiguă.....140
 - 1.4. Zona economică exclusivă (Z.E.E.)140
 - 1.5. Platoul continental.....143
 - 1.6. Marea liberă147
 - 1.7. Zona internațională a teritoriilor submarine151
 - 1.8. Întrebări, exerciții, aplicații161
 - 1.9. Rezoluții următoarele teste-grilă164
 - 1.10. Bibliografie.....167

Anexa 1. Delimitarea mării teritoriale în cazul unor băi sau golfuri aparținând unui singur stat..... 169

Anexa2. Grafic al zonelor mării în lumina Convenției privind dreptul mării, intrată în vigoare în noiembrie 1997..... 170

TEMA a VII-a

SPAȚIUL EXTRAATMOSFERIC ȘI DREPTUL SPAȚIAL..... 171

1. Necesitatea unei reglementări..... 171
2. Delimitarea dintre spațiul aerian și spațiul extraatmosferic.....173
3. Principiile generale ale dreptului spațial și regimul juridic al spațiului extraatmosferic..... 173
 - 3.1. Principii și norme speciale de drept spațial176
 - 3.2. Organizațiile internaționale și dreptul spațial.....180
 - 3.3. Întrebări, exerciții, aplicații182
 - 3.4. Rezoluții următoarele teste-grilă183

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept internațional public. Iasi, Romania: Lumen.

3.5. Bibliografie.....	184
TEMA a VIII-a	
TRATATELE INTERNAȚIONALE.....	187
1. Definiția și elementele tratatului.....	187
2. Denumirea și clasificarea tratatelor.....	188
3. Încheierea tratatelor.....	191
3.1. Noțiune.....	191
3.2. Negocierea.....	191
3.3. Semnarea tratatelor.....	193
3.4. Exprimarea consimțământului.....	194
3.5. Aplicarea tratatelor.....	203
3.6. Interpretarea tratatelor.....	205
3.7. Efectele tratatelor.....	208
3.8. Modificarea tratatelor.....	210
3.9. Încetarea tratatelor.....	213
3.10. Nulitatea tratatelor.....	217
3.11. Legislația română privind dreptul tratatelor.....	220
3.12. Întrebări, exerciții, aplicații.....	225
3.13. Rezolvați următoarele teste-grilă.....	228
3.14. Bibliografie.....	232
TEMA a IX-a	
ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE	
INTERGUVERNAMENTALE.....	233
1. Organizația Națiunilor Unite (O.N.U.).....	233
1.1. Scopuri și principii.....	233
1.2. Calitatea de membru O.N.U.....	234
1.3. Organizarea și funcționarea O.N.U.....	235
2. Organizații Internaționale Regionale.....	239
2.1. Organizații internaționale regionale de pe continentul european.....	240
2.2. Organizații regionale neeuropene.....	250
TEMA a X-a	
DREPTUL DIPLOMATIC ȘI CONSULAR.....	261
1. Dreptul diplomatic.....	261
1.1. Organele statului pentru relațiile internaționale.....	261

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept internațional public. Iasi, Romania: Lumen.

1.2. Misiuni diplomatice permanente.....	262
2. Dreptul consular.....	270
2.1. Definiție și deosebiri între oficiile consulare și misiunile diplomatice	270
2.2. Funcțiile consulare (art. 5 din Convenție).....	271
TEMA a XI-a	
SOLUȚIONAREA PAȘNICĂ A DIFERENDELOR	
INTERNAȚIONALE	277
1. Noțiune, terminologie și natură.....	277
1.1. Modalități și mijloace de reglementare pașnică.....	277
TEMA a XII-a	
RĂSPUNDEREA INTERNAȚIONALĂ A STATELOR.....	291
1. Noțiune și delimitări.....	291
1.1. Fundamentul răspunderii internaționale	292
1.2. Prevenirea prejudiciilor transfrontieră cauzate de activități periculoase.....	297
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ.....	301

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept internațional public. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Barbu, D. (2022). Elemente de drept international public. Iasi, Romania: Lumen.

I. Obiectivele cursului

1.1. Sub raport didactic

Cursul de drept internațional public pentru anul II este o disciplină fundamentală, care stă la baza ordonării și desfășurării relațiilor internaționale ale tuturor statelor, organizațiilor internaționale interguvernamentale și ale altor entități abilitate să acționeze în plan internațional general, regional și subregional.

În condițiile actuale, drept internațional, rezultat al unui proces îndelungat de formare și adaptare la schimbările și mutațiile care au loc în relațiile internaționale și în mediul internațional, dobândește un rol tot mai accentuat în acțiunile de menținere a păcii și securității internaționale, de dezvoltare a cooperării politice, economice și de altă natură între state, ca și în acțiunile de orientare și modelare a politicii externe.

România ca „actor” în relațiile internaționale (cu alte state, cu organizații internaționale și cu alte asemenea entități), atașată principiilor și normelor dreptului internațional acordă o deosebită importanță respectării și aplicării principiilor și normelor acestui drept, precum și acțiunii de armonizare și conformare a legislației naționale cu tratatele internaționale la care este sau intenționează să devină parte.

Studentii vor înțelege mult mai bine funcționarea structurilor internaționale și derularea cât mai normală a relațiilor internaționale, acțiunile, locul și rolul României în viața internațională, prin studierea științei dreptului internațional și, de asemenea, prin cunoștințele dobândite își vor extinde orizontul științific asupra unor probleme și domenii nu numai de interes imediat, dar și pe termen lung.

Dreptul internațional îl învață pe student să perceapă realitatea și să înțeleagă fenomenele internaționale (globalizare,

dezvoltare durabilă, criteriile și condițiile de aderare la diferite organizații internaționale), viața, realitatea, precum și societatea internațională dintr-o perspectivă nu numai politică, dar și juridică, obișnuindu-l să folosească temeni specifici, să-și formeze un limbaj și stil politico-diplomatic și, de asemenea, să gândească și să decidă pe baza normelor și principiilor dreptului internațional, care este limbajul comun al tuturor popoarelor.

Studierea normelor și principiilor dreptului internațional, a mecanismelor și instituțiilor sale îl învață pe student să înțeleagă relația între dispozițiile legilor interne și cele ale tratatelor internaționale, ca și ale altor reglementări internaționale îl învață să înțeleagă locul și rolul justiției internaționale atât la nivel interstatal, cât și în relațiile stat-individ ori stat și societăți transnaționale sau alte structuri și entități care acționează în sfera relațiilor internaționale.

Pentru studenții care lucrează deja sau doresc să se dedice unei cariere diplomatice sau de funcționari internaționali în cadrul unor organizații internaționale universale sau organizații de apărare ori de cooperare economică și alte asemenea dreptul internațional și știința sa le oferă cunoștințele necesare, solide și temeinice pentru o profesie de succes, atractivă, agreabilă și interesantă,

I.2. Sub raport metodologic

Cursul este structurat pe teme de larg interes științific și aplicativ, cum sunt: dreptul internațional public și societatea internațională; trăsăturile caracteristice ale dreptului internațional public; izvoarele dreptului internațional; subiectele dreptului internațional, în cadrul cărora un loc important ocupă statele, organizațiile internaționale; teritoriul în dreptul internațional; dreptul mării, regimul juridic al spațiului extraatmosferic, al Lunii și celorlaltor corpuri cerești, tratatele

internaționale; rezolvarea pe cale pașnică a diferendelor internaționale; răspunderea de drept internațional a statelor.

Însușirea cunoștințelor de drept internațional se face pe baza prelegerilor, a pregătirii și dezbaterii unor referate, a examinării tehnicilor tratatelor internaționale, a rezoluțiilor Consiliului de Securitate, ale Adunării Generale a ONU, a unor spețe din jurisprudența Curții Internaționale de Justiție sau/și alte asemenea instanțe.

Sigur că nici „prelegerile”, nici „seminariile” nu pot înlocui studiul individual, pregătirea temeinică, sistematică și programată.

Prelegerea lămurește noțiunile, conceptele, instituțiile juridice și mecanismele dreptului internațional; ea este menită să incite interesul pentru studiul individual, un început organizat care să-l ajute pe student să-și dezvolte o gândire independentă.

Prelegerile folosesc un vocabular accesibil, dar precis, clar, riguros în scopul de a obișnui studentul cu disciplina „studiului individual”, a dezvoltării spiritului de cunoaștere, de însușire a unui bagaj de cunoștințe științifice solide care să-l facă să înțeleagă că dreptul internațional impune, precizie și rigurozitate în interpretarea și aplicarea normelor și principiilor sale, că deși situațiile, faptele concrete sunt diferite, interesele părților în conflict sunt divergente ele trebuie, prin pricepere, răbdare și îndemânare soluționate conform normelor dreptului internațional și în așa fel încât să se asigure o soluțicchitabilă.

Tematica prelegerilor este întregită cu definiții, precizări, exemplificări, reprezentări grafice, scheme, un set de întrebări, exerciții și teste-grilă pentru a ajuta studentul nu numai pe plan informativ, dar și formativ-educativ.

1.3. Sub raport aplicativ

În cadrul activității de seminar se dezbat situații, evenimente, acțiuni care confruntă societatea internațională,

relațiile dintre state ori aspecte ale activității și actelor organizațiilor internaționale, făcând aplicarea practică a cunoștințelor teoretice prezentate cu prilejul prelegerilor sau în legătură cu referatele.

Prin urmare, seminariile sunt destinate a duce la sedimentarea cunoștințelor, dar și la învățarea studentului să lucreze cu termenii și conceptele dreptului internațional, precum și să facă eforturi sistematice pe linia găsirii unor soluții juridice în cazul unor probleme nu numai dificile, dar și complexe.

1.4. Bibliografie obligatorie

1.4.1. CURSURI, MANUALE, LUCRĂRI MONOGRAFICE

1. Dumitra Popescu, Adrian Năstase, *Drept internațional public*, Casa de editură și presă „ȘANSA” S.R.L. București, 1997
2. Alexandru Bolintincanu, Adrian Năstase, Bogdan Aurescu, *Drept internațional contemporan*, Editura ALL BECK, București, 2000
3. Raluca Miga-Beșteliu, *Drept internațional public, Ed.2*, Ed. C.H. Beck, 2014,
4. Gheorghe Moca, *Drept internațional public*, Editura ERA, București, 1999
5. Grigore Gcamănu, *Drept internațional public*, voi. I și II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981 și 1983
6. Marțian I. Niciu, *Drept internațional public*, Editura SERVOSAT-Arad, 1997
7. Dumitra Popescu, Adrian Năstase (coord.), *Sistemul principiilor dreptului internațional*. Editura Academici, București, 1986
8. Dumitra Popescu, Traian Chebelev, *Soluționarea pașnică a diferendelor internaționale*. Editura Academiei, București, 1982

9. Victor Duculescu, *Continuitate și discontinuitate în Dreptul Internațional*, Editura Academiei, București, 1982

10. Madalina Cocosatu, *Drept internațional public, ed 2*, Ed ProUniversitaria, 2016.

11. Florian Coman, Eva Gal, *Drept internațional public*, ed. 4, Ed. Pro Universitaria, 2020

12. Carmen Moldovan, *Drept internațional public*, Ed a II-a, Ed. Universul Juridic, 2019.

13. Adrian Nastase, Bogdan Aurescu, *Drept internațional public. Sinteze*, Ed. 7, Ed. C.H. Beck, 2012

1.4.2. DICȚIONARE JURIDICE

1. Edwin Glaser, Ionel Cloșcă, Antal Micloș ș.a., *Dicționar de Drept internațional public*. Editura Enciclopedică, București, 1981

2. ***, *Dicționarul diplomatic*, Editura Politică, București, 1979

1.4.3. TRATATE, CONVENȚII ȘI DOCUMENTE DE DREPT INTERNAȚIONAL

1. Carta ONU

2. Convenția cu privire la dreptul tratatelor, Viena, 1969

3. Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, Montego Bay, 1982 și Acordul referitor la aplicarea părții a XI-a a Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării, încheiat la New York la 28 iulie 1994) la care România a devenit parte prin Legea nr. 110 din 10 octombrie 1996

4. Rezoluția 2625 (XXV), 24 octombrie 1970, referitoare la principiile de drept internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state, conform Cartei ONU

5. Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, 1975

6. Tratatul de la Lisabona

1.4.4. LEGISLAȚIE

1. Constituția României și Legea nr.429/2003 de revizuire a Constituției
2. Ordonanța de urgență nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României, aprobată prin Legea nr.243/2002 actualizata
3. Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României (modificată și completată prin Legea nr. 36/2002), republicata

1.4.5. Bibliografie facultativă

1. George Sofronie, *Drept internațional public*, (curs), Cluj, 1935
2. Malcolm N. Shaw, *International Law*, 4th Edition, Cambridge, University Press, 1999
3. Pierre-Marie Dupuy, *Droit internațional public*, 5e Edition, DALLOZ, Paris, 2000
4. Ion Diaconu, Normele imperative în dreptul internațional- jus cogens, *Editura Academiei, București, 1973*
5. ***, *Dreptul internațional fluvial*. Editura Academiei, 1973
6. Dumitra Popescu, Forme și instrumente juridice de cooperare în aviația civilă internațională, *Editura Academiei, București, 1976*
7. Alexandru Bolintincanu, *Marea teritorială*, Editura Științifică, București, 1960
8. Aurel Preda, Nineta Bărbulescu, *Curtea Internațională de Justiție și dreptul mării*, Editura Finmedia, București, 1999
9. Grigore Stamate, *Frontiera de stat a României*, Editura Militară, București, 1997
10. Victor Duculescu, *România și tratatele internaționale în „Studii de drept românesc” nr.4/1994*

11. Adrian Năstase, *Sovereign Nation-State Between Inlegration and Autonomy* în „Romanian Journal of International Affairs” nr. 3-4/1998

12. Dumitra Popescu, *Importanta tratatelor în societatea internațională contemporană* în „Studii de drept românesc” nr.3-4/2002

13. *Mircea Popescu, Dreptul mării zone de jurisdicție națională*, Editura ARTPRINT, 2000, București

Eqpvkpwctgc "ceguvwk" xqnwo "q" rwvg k
volumul de pe

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw "fkp" nkdt tkkng "pqcvtg" r

Conf. univ. dr. Denisa BARBU este licențiată a Facultății de Drept a Universității din București, deține un master în administrație publică europeană, obținut la Universitatea "Valahia" din Târgoviște, și este doctor în drept la Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române. Autoarea este cadru didactic la Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Facultatea de Drept și Științe Administrative, avocat în Baroul Dâmbovița, membru al Asociației Române de Științe Penale, membru al Societății Române de Drept European și a publicat peste 100 de articole în domeniul dreptului penal internațional, litigiilor internaționale, procesului penal. Membru în proiectul de cercetare național privind elaborarea Enciclopediei Juridice Române, vol. 1, 2 și 3 deja publicate, vol. 4 fiind în curs de redactare.

Cursul de drept internațional public pentru anul II este o disciplină fundamentală, care stă la baza ordonării și desfășurării relațiilor internaționale ale tuturor statelor, organizațiilor internaționale interguvernamentale și ale altor entități abilitate să acționeze în plan internațional general, regional și subregional.

În condițiile actuale, drept internațional, rezultat al unui proces îndelungat de formare și adaptare la schimbările și mutațiile care au loc în relațiile internaționale și în mediul internațional, dobândește un rol tot mai accentuat în acțiunile de menținere a păcii și securității internaționale, de dezvoltare a cooperării politice, economice și de altă natură între state, ca și în acțiunile de orientare și modelare a politicii externe.

Dreptul internațional îl învață pe student să perceapă realitatea și să înțeleagă fenomenele internaționale (globalizare, dezvoltare durabilă, criteriile și condițiile de aderare la diferite organizații internaționale), viața, realitatea, precum și societatea internațională dintr-o perspectivă nu numai politică, dar și juridică, obișnuindu-l să folosească temeni specifici, să-și formeze un limbaj și stil politico-diplomatic și, de asemenea, să gândească și să decidă pe baza normelor și principiilor dreptului internațional, care este limbajul comun al tuturor popoarelor.

Autoarea

